

“POLJOPRIVREDNA STRUČNA SLUŽBA VALJEVO“
14000 VALJEVO, Birčaninova br. 128 A
Telefoni: 014/3519-390, 3519-391, telfax: 3524-688
E-mail: pssvaljevo@nadlanu.com website: psss.rs

B I L T E N 13/09

**-ZNAČAJ I CILJEVI JESENJEG I ZIMSKOG
DUBOKOG ORANJA-
-ZAŠTITA VOĆNIH ZASADA OD DIVLJAČI-**

Decembar, 2009. godine

ЗНАЧАЈ И ЦИЉЕВИ ЈЕСЕЊЕГ И ЗИМСКОГ ДУБОКОГ ОРАЊА

У Колубарском округу више од 60% сетвених површина заузимају пролећни усеви. Овај податак указује на значај правилне припреме земљишта, у оквиру којих најзначајније место заузима јесење дубоко орање.

Основни задатак јесењег орања је да обезбеди акумулацију јесењих и зимских падавина. У нашим условима, са честим сушним периодима у пролеће и лето, накупљена зимска влага од одлучујућег је утицаја на висину приноса и летњи талози не могу да надокнаде изгубљену влагу из зимског периода.

Под утицајем природних чинилаца, као и деловањем оруђа која се користе за обраду, негу и жетву, долази до сабијања површинског слоја земљишта. У таквом физичком стању земљиште није способно да прими довољне количине падавина. Као последица тога у равничарским пределима јављају се водолежи, а на нагибима повећавају се штете од ерозије.

Време извођења

Да би сви позитивни ефекти јесењег орања дошли до изражаја мора се водити рачуна о времену и квалитета извођења.

Изводи се од септембра до новембра, у зависности од врсте предусава (рани, касни), све дотле док земљиште не смрзне до оне дубине до које може примити плуг.

Квалитет орања највише зависи од садржаја влаге у земљишту.

Орањем сувог земљишта стварају се велике грудве, површина земљишта постаје неравна, што доводи до неравномерног сушења и некавалитетне предсетвене припреме у пролеће.

Орањем сувише влажног земљишта пластика се каиша и у додиру са плужном даском долази до мазања, чиме се квари структура, нарочито тешких земљишта, каква је и већина у Колубарском округу.

Одређивање оптималне влажности земљишта

Оптимално време је када је када је земљиште умерене влажности, тј. када садржај воде у њему износи 50 до 70 %.

На терену услед недостатка одговарајућих инструмената веома је тешко одредити садржај воде у земљишту, али се оријентационо може одредити на основу опипа.

Тако можемо рећи да је:

- земљиште суво – ако при стискању у руци осипа се, праши;
- земљиште влажно – ако при стискању навлажи руку, лепи се за њу и остају трагови прстију;
- земљиште умерене влажности и оптимално за орање – при стискању у руци благо се распада, мрви.

Циљеви јесењег орања

Разлози због којих треба изводити јесење и зимско дубоко орање су многобројни, а овде ће бозо поменути само неки од њих:

- Скупљање већих количина воде у земљишту. Сакупљена вода у дубоком растреситом слоју орнице добро се чува, не отиче и не испарава. Накупљена вода стоји биљкама на располагању у току пролећа и лета када нема довољних редовних падавина. Зато је јесење дубоко орање једна од ефикасних мера у борби против суше.
- Обезбеђује се повољно физичко стање земљишта за јаре усева. Површински слој земљишта поораног у јесен садржи мање воде, брже се суши и загрева што омогућава ранију предсетвену припрему у односу на непоорано земљиште.
- Земљиште које је дубоко поорано побољшава структуру под утицајем зимских мразева. Узоране грудвице наводњене у току јесени и зиме услед смрзавања и топлења воде распадају се у ситне грудвице. Зато се у народу каже да је мраз најбољи орач.
- Обезбеђује се добра аерација (проветреност) земљишта чиме се поспешује микробиолошка активност, што доприноси бољој разградњи биљних остатака.
- Биљна хранива која се налазе у дубљим слојевима, доспевају на површину где постају доступна биљкама.
- Омогућава се боље уношење органских и минералних ђубрива, пре свега стајњака, фосфорних, калијумових и 1/3 азотних;
- Семе коровских биљака уноси се у дубље слојеве, где не налази повољне услове за свој развој и углавном пропада.

Заштита воћних засада од дивљачи

Млада стабла, посебно засади у првој години често су током зимских месеци угрожени од дивљачи. Када су јаке зиме са снегом, дивљач наноси велике штете воћним засадима. Зечеви зубима гуле кору са дебла, срне се хране врховима летораста и оштећују пупољке а срндаћи чешући роговима стабло гуле кору. Таква стабла заостају у порасту или се суше и морају се искрчити.

На локалитетима где има пуно дивљачи мере заштите засада су обавезне и мора им се посветити пуна пажња.

Најбоља заштита од дивљачи је ограда од плетене жице. Ограђивање целог засада је најсигурнија мера заштите засада од дивљачи али је и најскупља.

Од велике је користи ако се дебла младих стабала обавију пластичним мрежицама, које се могу користити пар година.

Поред њих дебла се могу обавити кукурузовином, натрон папиром, таласастим картоном итд. Папир, картон и кукурузовину у пролеће треба скинути са дебла.

Једна од мера заштите од зечева и срна је примена хемијских средстава. У ову сврху се користе репеленти којима се премазују стабла, а који својим мирисом одбијају дивљач.

Млада стабла су изложена оштећењима од глодара, пре свега од мишева и волухарице. Они изазивају оштећења корена и кореновог врата. Сузбијају се родентицидима на бази Бромадиолона, Цинкфосфида и Варфарина итд.

Кречење дебла

Услед температурних промена у току зиме може доћи до појаве измрзлина и пуцања коре на воћним стаблима. Температурна колебања су веома опасна јер повећане дневне температуре условљавају кретање сокова а уколико касније дође до мрза долази до измрзавања.

Кречењем дебла и дела рамених грана спречава се измрзавање јер бела боја одбија сунчеве зраке , отежава загревање дебла и тиме успорава кретање сокова . Кречењем се уједно и врши уништавање неких патогена.

Поправка наслона у шпалирском гајењу

Потребно је преконтролисати наслон јер се под јаким ударима ветра и олујама оштећују. Стубове који су се искривили треба исправити , поломљене заменити а жицу затегнути .

Резидба воћака

Један од најважнијих послова у воћњаку је зимска резидба.

Воћке се режу у време биолошког мировања, од опадања лишћа до кретања пупољака. Каснија резидба неповољно делује на развој воћака.

Циљ резидбе је да се успостави равнотежа између родности и вегетативног пораста.

Пре сваке резидбе треба анализирати потенцијалне родне пупољке. Воћке се орезују према особинама родних гранчица, интензитету вегетативног пораста и броју родних пупољака.

I z d a v a č:

POLJOPRIVREDNA STRUČNA SLUŽBA
„VALJEVO“- d.o.o. Valjevo
14000 VALJEVO, Birčaninova br. 128 A

A u t o r i:

dipl.ing. Svetlana Jerinić
dipl. ing. Đorđe Sovilj

Tiraž: 300 primeraka